

Гончарова Анастасія В'ячеславівна
*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСНОВНІ ЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ПОВЕДІНКИ МЕДІАТОРА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

В умовах високого рівня недовіри до традиційної судової системи медіація все більше й більше набуває популярності. Водночас стає актуальним питання щодо статусу медіатора, його ролі й значення у суспільстві, етичних та кваліфікаційних вимог. Не виключенням є й вимоги щодо етичних правил його поведінки. Як правило, поведінка медіатора є віддзеркаленням його професійності та компетенції, адже саме від неї залежить якість здійснення процедури медіації та отримання позитивного результату для обох сторін.

Проблематику визначення етичних вимог медіаторів досліджували багато науковців, серед них можна виділити таких: Ю. Мельничука, Н. Мазаракі, О. Овсяннікову, І. Мельник, Т. Кисельову та інших. Разом з тим і досі залишається відкритим питання щодо гармонізації українського законодавства з європейським, у тому числі що стосується й етичних вимог до поведінки медіаторів.

Взагалі, етика є філософською наукою, яка вивчає мораль, її природу, сутність, значення, функції тощо. Професійна ж етика є її різновидом. Вона полягає у теоретичному обґрунтуванні моральних вимог, що знаходять своє відбиття у професійному кодексі та які пред'являються до представників окремих професій.

Національна асоціація медіаторів України затвердила єдиний Кодекс професійної етики медіатора, стандартам якого зобов'язані відповідати усі медіатори нашої держави. Кантор Н. Ю. у своїй праці влучно зазначив, що репутація та професіоналізм є найсуттєвішими характеристиками всіх медіаторів, а тому під час формування етичних стандартів варто орієнтуватися на стандарти держав Західної Європи [1, с. 112]. Таким чином можна дійти висновку, що в основі Кодексу етики медіатора України покладені європейські стандарти, які вже довели свою ефективність у застосуванні їх на практиці.

У вищезазначеному кодексі етичні вимоги до поведінки медіатора проявляються через такі принципи як: незалежність, нейтральність, неупередженість, добровільність, конфіденційність, самовизначення, компетентність, а також зазначені правила щодо поведінки під час вза-

ємодії між медіаторами, їх винагороди та реклами [2]. Більшість з цих вимог знайшли своє місце й у Законі України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 року, тому є пропозиція розглянути їх більш детально.

Незалежність та добровільність медіаторів проявляється у їх поведінці як можливість здійснення процедури медіації без стороннього впливу та лише за власним бажанням. Під стороннім впливом варто розуміти певний психологічний тиск на проведення процедури медіації або на прийняття рішення, який може здійснюватися з боку учасників спору, третіх осіб або ж з боку держави. Варто звернути увагу на те, що медіатор добровільно може вийти з процедури медіації, проте він зобов'язується попередити про це учасників спору [4, с. 76].

Нейтральність та неупередженість у поведінці медіаторів варто розглядати як незацікавленість медіатора у перемозі під час спору одного з його учасників. Це пояснюється тим, що дії медіатора повинні бути спрямовані не на перемогу сторони спору, де він може мати власну зацікавленість, а на налагодження комунікації між сторонами.

Що ж стосується принципу конфіденційності у поведінці медіатора, то він проявляється у тому, що медіатор ніколи не має права розголошувати негласні відомості, які стали йому відомі під час проведення процедури.

У своїй практиці медіатор повинен своїми діями сприяти самовизначенню сторін для прийняття ними спільного рішення, а також бути компетентним у питаннях з медіації. Окрім цього, кожен медіатор зобов'язується постійно підвищувати рівень своїх професійних знань та навичок [3, с. 164].

Під час взаємодії з учасниками спору та з іншими медіаторами, медіатор повинен бути тактовним та ввічливим у спілкуванні, не допускати жодних проявів дискримінації або вживання висловлювань, що можуть принизити честь або гідність інших осіб.

Винагорода ж медіатора не повинна викликати ніяких сумнівів у тому, що медіатор не має власної зацікавленості у прийнятті конкретного рішення. Що стосується реклами, то медіатор має право рекламувати власну діяльність. Така реклама має бути правдивою та не повинна суперечити нормам Закону України «Про рекламу» чи містити гарантії можливих результатів.

Отже, етичні вимоги до поведінки медіаторів відіграють досить важливу роль, оскільки від них залежить репутація не лише одного

медіатора, а й загальний імідж усіх медіаторів України. Лише за тієї умови, що медіатор буде дотримуватися усіх вимог професійної етичної поведінки, він автоматично проявлятиме повагу до себе та своєї професії.

Список використаних джерел

1. Кантор Н. Ю. Європейські стандарти правового *статусу медіатора*. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право 2020. № 60. С. 109-122.
2. Кодекс етики медіатора. *Національна асоціація медіаторів України*. URL: <http://namu.com.ua/ua/info/mediators/nseyenf-yekhyuny-pyeeakhsua/>.
3. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. – Одеса : Екологія, 2019. – 456 с.
4. Токарева К. С. Теоретико-правовий аналіз етичних засад діяльності медіатора. *Вісник АПСВТ*. 2020. № 3-4. С. 70-79.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Сулейманова С. Р.

Гореванова Юлія Денисівна

*студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У 2014 році Україна вперше зіткнулася із військовою агресією РФ на сході нашої держави, а за 8 років ця ситуація переросла у повномасштабне вторгнення російських військ. 24 лютого 2022 року назавжди змінило образ життя українців. Війна торкнулась кожного клептика наших земель, кожного українського серця і кожної сфери нашого життя.

У ст. 3 Конституції України проголошується, що «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю». Проте у конкретних життєвих обставинах задля нормалізації та збереження життя і здоров'я громадян їхні законні права та інтереси можуть дещо обмежуватись. У різні історичні періоди Україна неодноразово зустрічалась із рід-